

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент доктор Георги Григоров Гоцев,

на дисертационния труд на Огнян Стоичков Янакиев
на тема **„Усъвършенстване използването на специални разузнавателни средства за защита на националната сигурност“**,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,

професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,

научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“

Шифър 05.12.02

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Темата на дисертационния труд е безспорно актуална. Промените в средата на сигурност предполагат разработването на нови доктрини, стратегии и тактики за защита на националната сигурност и на международната стабилност. В представения труд се разглежда недостатъчно изследван проблем, свързан с използването на специални разузнавателни средства (СРС) за противодействие на престъпността и за защита на националната сигурност.

Основните аргументи за предприемане на изследването са в няколко направления. Първото е свързано с необходимостта от научен анализ на прилагането на съществуващите нормативни актове в областта на защитата на националната сигурност. Второто е отговор на потребността от разработване на научни подходи за синхронизиране на законодателството в областта на защитата на националната сигурността с останалите действащи нормативни актове в страната. Третото произтича от необходимостта от адекватен отговор на все по-разнообразните предизвикателства пред националната сигурност, чрез разширяване възможностите за по-ефективно използване на специални разузнавателни средства за нейната защита.

Значимостта на представеното научно изследване се определя от дефинирания научен проблем: липса на цялостен анализ на използването на специални разузнавателни средства за защита на националната сигурност, независимо от частичното законодателно регулиране като реакция на динамичните промени в средата на сигурност и в обществените отношения.

Връзката между защитата на националната сигурност и специалните разузнавателни средства през последните години е важна както за противодействие на заплахи за сигурността, така и за гарантиране на човешките права. Използването на СРС е уредено законово в Република България вече повече от четвърт век - достатъчно дълъг период, за да се проследят и анализират резултатите и проблемите при тяхното използване, както от гледна точка на правомощията и задълженията на компетентните за това органи, така и от

позицията на гражданите, чиито конституционни права могат да бъдат ограничавани в този специфичен и деликатен процес.

Научното изследване на докторанта е свързано именно с необходимостта от преосмисляне и премахване на нормативния вакуум между специалните закони за защита на националната сигурност и липсата на наказателно-правна защита за гражданите при тяхното прилагане. То е насочено към намаляване на дисбаланса между изискванията към регламентираната със закон система за защита на националната сигурност и съществуващите органи, относими към тази защита, и установени в предходно приети действащи закони. В този смисъл основното съдържание на разработката съответства на темата на дисертационния труд.

До момента не ми е известна подобна научна разработка, в която така цялостно да са разгледани въпросите за използването на СРС. Ето защо темата на представения дисертационен труд, чрез поставената в него цел и формулираните научно-изследователски задачи за решаване, установените факти, направените анализи и изведените изводи, е важна. Тя има не само теоретична, но и практико-приложна значимост за подобряване противодействието на престъпността и защитата на националната сигурност.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Предложеният дисертационен труд има характеристиките на научно изследване съобразно изискванията на ЗРАС и ППЗРАС. Съдържанието на труда съответства на неговата тема и с изнесените факти, анализи и изводи като цяло допринася за нейното изясняване и постигане на желаните научни резултати. Анализът на текста показва, че авторът целенасочено и обоснова-но е провел изследването за изясняване същността и съдържанието на основни въпроси, свързани с използването СРС. Във връзка с изследването са разгледани теоретичните основи на защитата на националната сигурност, развитието на теорията и практиката на тази дейност и състоянието на създадената организация за използване на СРС за това както у нас, така и в други страни.

Анализирайки въпросите за използването на СРС като инструмент на

политиката за сигурност, докторантът е изследвал основните форми и способности на тяхното използване. На основата на обоснована методика е проведено емпирично изследване и добит достатъчен фактологичен материал, годен за изработване на изводи и оценки за реалното състояние на дейността, свързана с използването на СРС. Наред с това в изследването е доказана необходимостта от подобряване на този процес и са изведени основните направления за усъвършенстването му в съвременната среда на сигурност.

Прави впечатление рационалният подход на автора при разработване на темата - изследване на нормативната база, разкриване на понятийния апарат, дефиниране и проверка на хипотези чрез емпирично изследване в една класическа структура – теоретична първа част, аналитична втора част и приложна трета част. Важна особеност на труда е това, че авторът е успял да избегне класифициране на текста, не е ползвал класифицирана информация, поради което резултатите от изследването могат да бъдат публикувани и да станат обществено достояние.

В труда е направена добра логическа връзка между разкритите проблеми при използването на СРС и формулираните насоки за усъвършенстване на този процес в бъдеще. Специално внимание заслужава описания действащ модел за осъществяване на тази дейност към настоящия момент и разработения в края на труда концептуален модел за неговото усъвършенстване в бъдеще. За постигане на оптимален резултат е изследвана взаимовръзката между състоянието на средата на сигурност (главно нейните правни аспекти) и правилното съчетаване на формите и способите за използването на СРС. Авторът защитава тезата, че правилното разбиране на тази връзка спомага за адекватен отговор на съществуващите заплахи за националната сигурност.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави с изводи, общи изводи, заключение, списъци на използваната литература и на приложенията. Обемът на основния текст на представения дисертационен труд е 163 страници и съответства на общоприетите изисквания за подобен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

В Глава първа на изследването докторантът е разгледал теоретичните основи на защитата на националната сигурност и използването на СРС в тази дейност. В началото на главата са разгледани същността на защитата на националната сигурност и създадената за това система в нашата страна, в някои водещи държави и в ЕС. Авторът е акцентирал вниманието си върху наказателно-правните аспекти на защитата на сигурността, както и върху тяхната връзка със защитата на основните човешки права. В тази глава са разгледани същността и съдържанието на СРС и оперативни способности за тяхното използване, и е направен паралел на тяхното използване за противодействие на престъпността и за защита на националната сигурност.

В Глава втора на дисертационния труд докторантът е изследвал състоянието на организацията за използване на СРС. В тази връзка е разгледан съществуващия модел за използване на СРС, като отделно са очертани неговите особености за предотвратяване, разкриване и разследване на престъпления и отделно за използването им за защита на националната сигурност. За изследване на състоянието на тази дейност авторът е разработил нарочна методика за емпирично изследване на проблема и е провел такова за набиране на необходимата му за анализа емпирична информация. За целта е ползван широк набор от общо научни методи, съобразени с комплексността на изследвания предмет. Освен тях се употребява и методът на експертните оценки на основата на анкетни карти и свободно интервю (беседа). Направеният в резултат на това анализ потвърждава в основни линии хипотезите, заложили в методиката за изследването.

В Глава трета на дисертационния труд вниманието е насочено към решаване на очерталите се в Глава втора проблеми на организацията на използването на СРС и очертаване на пътищата за неговото усъвършенстване. Вниманието на автора е насочено основно към възможностите за подобряване на законодателството в областта на използването на СРС и на взаимодействието в и между институциите в този процес. Специално място в тази глава авторът е отделил на това как в бъдеще по-добре да бъде гарантирана защитата на

правата на гражданите при използването на СРС. Като обобщение на тези свои виждания докторантът е разработил концептуален модел на организацията на използването на СРС като визия за нейното оптимално състояние.

След всяка от главите и в края на разработката докторантът прави изводи, които показват, че той е навлязъл дълбоко в проблематиката на използването на СРС за противодействие на престъпността и за защита на националната сигурност. Това безспорно му е помогнало правилно да формулира основният научен проблем, който трябва да изследва и да реши основните задачи за постигане на целта на изследването.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

Важна характеристика на представения за предварително разглеждане дисертационен труд е обстоятелството, че той има вид на изследване с ясно изразена научно-приложна насоченост и с възможност за практическа реализация на вижданията за усъвършенстване на използването на СРС за защита на националната сигурност.

В автореферата на дисертационния труд са оценени 2 бр. научно-теоретични и 2 бр. научно-приложни приноса. Приемам като цяло посочените приноси за налични и достоверни, и на този етап от научното развитие на докторанта и за резултатите от този труд изведените приноси са достатъчни.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е резултат от цялостния интерактивен процес на работата, обучението и изследванията на автора в областта на теорията и практиката на използването на СРС за защита на националната сигурност. При разработката на труда си той е приложил научен подход с използването на съвременни методи и средства за анализ и оценка на съществуващите проблеми в тази тематична област, като умело е съчетал системния подход, сравнението, анализа и синтеза. Научните методи са използвани пра-

вилно, което е позволило на докторанта успешно да осъществи научноизследователската си работа и да докаже основната си теза.

Основните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд, които аз приемам като дело на автора и които не противоречат на посочените от него, са следните:

- Обогатена е теорията за използване на СРС за защита на националната сигурност, като е обобщен националният и международният опит в тази област, изведени са тенденциите в развитието на възгледите за тяхното използване в бъдеще, предложени са подходи за разкриване на съществуващите проблеми и са очертани насоките за разрешаването им.

- Разкрита е същността и съдържанието на специалните разузнавателни средства и оперативните способности за тяхното прилагане за противодействие на престъпността и за защита на националната сигурност, както и връзката им със защитата на правата на гражданите.

- Предложени са насоки за промяна на възгледите за използването на СРС, ориентирани към синхронизиране на специалното и наказателното законодателство, както за повишаване на ефективността на използването на СРС за защита на националната сигурност, така и за по-добра защита на правата на гражданите.

- На основата на обоснована методология и оригинална методика за изследване на използването на СРС в съвременната среда на сигурност е предложен концептуален модел на използването на СРС в бъдеще, който може да послужи като база за разработване на варианти и практически мерки за подобряване на дейността на всеки етап от този процес.

Като цяло дисертационният труд допринася за обогатяване на съществуващите знания в областта на защитата на националната сигурност и използването на СРС за тази цел. Познавайки лично докторанта и работата му в областта на изследваната тема си позволявам да твърдя, че е без съмнение авторското му участие в изследването и в получаването на научните и научно-приложните резултати от него.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Авторът е представил изискуемите по закон публикации, като разглежданите в тях въпроси съответстват на темата на дисертационния труд. Представените 4 броя публикации удовлетворяват изискванията за обвързаност и публичност на темата на дисертацията. Публикациите на докторанта (2 бр. статии в сп. „Военен журнал“ и 2 бр. статии в сп. „Общество и право“) са в периода на обучението на докторанта и показват стремежа на автора за демонстриране на придобитото ново знание пред експертната общност. Не ми е известно цитиране или практическо използване на резултатите от изследването и публикациите на докторанта от други автори.

Представените за конкурса трудове показват личната творческа дейност на докторанта. Нямам данни сред представените текстове да има такива, които цялостно или частично да са заимствани от публикации на други автори, без позоваване или коректно цитиране. Не ми е известно за претенции към докторанта от други автори за некоректно ползване на техни научни трудове, както и други сигнали за плагиатство от негова страна.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Анализът на дисертационния труд показва, че авторът като цяло е изучил съвременните схващания в областта на изследваната материя, изучил е редица документи и нормативни актове и е обобщил възгледите на различни страни за необходимостта от преосмисляне на подходите за използване на СРС. В подготовката и разработването на дисертационния си труд той е посочил, че е използвал 121 литературни източника, от които 76 книги и периодични издания и 45 са онлайн ресурси. Използваните литературни източници имат отношение към областта на научните търсения на автора и са коректно ползвани и приложени за обосновка на редица негови твърдения.

7. Оценка за автореферата.

Авторефератът на дисертационния труд е разработен съгласно изискванията и отразява адекватно и доста обхватно резултатите от изследването. Прегледът на съдържанието на дисертационния труд е направен коректно.

Изведените научни резултати отразяват правилно приносите на докторанта. Приемам автореферата на дисертационния труд за обективен.

8. Критични бележки.

Общото ми впечатление от представения дисертационен труд е положително. Въпреки това трябва да отбележа някои слабости в текста, съобразяването с които биха били полезни в бъдещата научна работа на автора:

- При разглеждане на някои въпроси авторът прави отклонения, които не винаги пряко касаят решаването на основните научни задачи на изследването. Това проличава главно при разглеждане на чуждестранните системи за сигурност, които като цяло са коректно представени, но нямат пряко отношение към темата на изследването.

- При представяне на съдържанието на дисертационния труд в автореферата се преразказват основните моменти от текста на труда, докато поцелесъобразно е там да се акцентира на резултатите от извършената работа.

- В използваната литература авторът не е посочил нормативните актове, които е ползвал и които имат отношение към изследвания проблем.

- Макар и рядко, в текста се срещат стилни, технически и редакционни неточности и грешки.

Посочените критични бележки и препоръки, обаче, не намаляват значимостта на дисертационния труд и стойността на постигнатите резултати от проведеното научно изследване.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Познанството ми с автора е свързано с приемането му за обучение в докторантура и се основава на общия ни интерес към изследваната проблематика. Още от тогава докторантът направи впечатление на целеустремен, интелигентен и задълбочен човек, стремящ се към качествено изпълнение на възложените му задачи. Макар и свързан служебно с използването на СРС е похвално неговото творческо отношение към актуалните проблеми на защитата на националната сигурност и в частност към изследваната тема.

10. Заключение.

На основата на анализа на представения ми за рецензиране дисертационен труд правя общото заключение, че той представлява задълбочено и самостоятелно научно изследване в областта на използването на СРС за защита на националната сигурност, с научни и научно-приложни резултати, които могат да се определят като оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания в областта на защитата на националната сигурност и способности за самостоятелни научни изследвания. Като цяло трудът отговаря на изискванията авторът му да придобие образователна и научна степен „доктор“.

11. Оценка на дисертационния труд

Цялостната ми оценка на дисертационния труд е положителна. Това ми дава основание да предложа на членовете на научното жури да вземат решение на автора му Огнян Стоичков Янакиев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в научната област 9. „Сигурност и отбрана“ по професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“, шифър 05.12.02

12.05.2022 г.

РЕЦЕНЗЕНТ

(Доцент д-р Георги Гоцев)

R E V I E W

by Associate Professor Georgi Grigorov GOTSEV, PhD

for the dissertation of Ognyan Stoichkov YANAKIEV

on on the topic: "Improving the use of special intelligence means to protect national security"

presented for obtaining the educational and scientific degree "Doctor"
in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional field
9.1. "National Security", scientific specialty "Organization and management outside the field of material production (Security and Defense Management) "

12/05/02 Code

Sofia

2022

1. Actuality and significance of the developed scientific problem

The topic of the dissertation is undoubtedly relevant. Changing in the security environment imply the development of new doctrines, strategies and tactics to protect national security and international stability. The presented paper examines the insufficiently researched problem related to the using of Special Intelligence Means (SIM) for counteraction crimes and protecting national security.

The main arguments for undertaking the research are set in several directions. The first one is related to the necessity for doing scientific analysis of the application of existing regulations in the field of national security protection. The second one is a response to the need for developing scientific approaches to synchronize the legislation in the field of national security protection with other current regulations in the country. The third one stems from the need to adequately respond to the growing variety of challenges to national security by expanding the possibilities for more effective use of special intelligence means to protect it.

The significance of the presented research is determined by the defined scientific problem: lack of comprehensive analysis of the using of special intelligence means to protect national security, despite partial legislative regulation in response to dynamic changes in the security environment and public relations.

The link between the protection of national security and special intelligence means in recent years is important both for countering security threats and for guaranteeing human rights. The use of SIM has been regulated in the Republic of Bulgaria for more than a quarter of a century - a long enough period to monitor and analyze the results and problems in their use, both in terms of powers and obligations of competent authorities and the position of citizens whose constitutional rights may be restricted in this specific and delicate process.

The research of the post graduated student is related to the necessity of re-thinking and eliminating the regulatory vacuum between special laws for the protection of national security and the lack of criminal protection for citizens in their implementation. It is aimed at reducing the imbalance between the requirements for the system of protection of national security regulated by law and the existing

bodies related to this protection, and established in previously adopted existing laws. In this sense, the main content of the work corresponds to the topic of the dissertation.

To date, I am not aware of such a scientific study, which has so comprehensively addressed the issues of the use of SIM. Therefore, the topic of the presented dissertation, through the goal set in it and the formulated research tasks to be solved, the established facts, the analyzes made and the conclusions drawn, is important. It has not only theoretical but also practical-applied significance for improving the fight against crime and the protection of national security.

2. General characteristics and structure of the dissertation

The proposed dissertation has the characteristics of scientific research in accordance with the requirements of The Academic Staff Development Law and its implementing regulations. The content of the work corresponds to its topic and with the presented facts, analyzes and conclusions in general contributes to its clarification and achievement of the desired scientific results. The analysis of the text shows that the author purposefully and reasonably conducted the research to clarify the nature and content of key issues related to the use of SIM. In connection with the research, the theoretical foundations of the protection of national security, the development of the theory and practice of this activity and the state of the established organization for the use of SIM for this in our country and in other countries are considered.

Analyzing the issues of using SIM as an instrument of security policy, the PhD student has studied the main forms and methods of their use. On the basis of a substantiated methodology, an empirical study has been conducted and sufficient factual material was obtained, suitable for making conclusions and assessments of the real state of the activity related to the use of SIM. Furthermore, the study demonstrates the necessity of improving this process and outlines the main directions for its improvement in the contemporary security environment.

The author's rational approach in developing the topic is impressive - research of the normative base, Disclosure the conceptual apparatus, defining and testing hypotheses through empirical research in a classical structure - theoretical first part, analytical second part and applied third part. An important feature of the work is that the author managed to avoid the classification of the text, and he did not use classified information, therefore the results of the study can be published and become public.

The work makes a good logical connection between the identified problems in the use of SIM and the formulated guidelines for improving this process in the future. Special attention should be paid to the described current model for the implementation of this activity at the moment and the conceptual model developed at the end of the work for its improvement in the future. In order to achieve an optimal result, the relationship between the state of the security environment (mainly its legal aspects) and the correct combination of forms and methods for the use of SIM has been examined. The author defends the thesis that the correct understanding of this connection helps to more adequately respond to existing threats to national security.

The dissertation consists of an introduction, three chapters with conclusions, general conclusions, inference, lists of references and appendices. The volume of the main text of the presented dissertation is 163 pages and corresponds to the generally accepted requirements for such work for obtaining the educational and scientific degree "PhD".

In Chapter One of the research, the PhD student has considered the theoretical foundations of the protection of national security and the use of SIM in this activity. At the beginning of the chapter, the essence of the protection of national security and the system created for this purpose in our country, in some leading countries and in the EU are discussed. The author has focused on the criminal law aspects of security protection, as well as their relationship with the protection of fundamental human rights. This chapter examines the nature and content of the

SIM and the operational means for their use, and draws a parallel between their use in countering crime and protecting national security.

In Chapter Two of the dissertation, doctoral candidate has examined the state of the organization for the use of SRS. In this regard, the existing model for the use of SIM is considered, and its features for the prevention, detection and investigation of crimes and separately for their use to protect national security have been outlined. To study the state of this activity, the author has developed a special methodology for empirical research of the problem and has conducted one to gather the empirical information he needs for analysis. For this purpose, a wide range of general scientific methods was used, consistent with the complexity of the subject under study. In addition, the method of expert assessments based on questionnaires and free interviews is used. The resulting analysis basically confirms the hypotheses set out in the research methodology.

In Chapter Three of the dissertation the attention is focused on solving the problems outlined in Chapter Two of the organization of the use of SIM and outlining the ways for its improvement. The author's attention is focused mainly on the possibilities for improving the legislation in the field of the use of SIM and the interaction in and between the institutions in this process. A special place in this chapter is given by the author to how in the future to better protect the rights of citizens in the use of SIM. As a summary of these views, the doctoral student has developed a conceptual model of the organization of the use of SIM as a vision for its optimal state.

After each of the chapters and at the end of the elaboration, the PhD student draws conclusions that show that he has delved deeply into the issues of using the SIM to counter crime and protect national security. This has undoubtedly helped him to correctly formulate the main scientific problem which should be investigated to be solved the main tasks to achieve the aim of the study.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation. Reliability of the material

An important characteristic of the dissertation submitted for preliminary consideration is the fact that it has the form of research with a clearly expressed scientific and applied orientation and the possibility of practical implementation of views to improve the use of SIM to protect national security.

In the abstract of the dissertation have been evaluated two pieces scientific-theoretical and two pieces scientific-applied contributions. I generally accept the above contributions as available and reliable, and at this stage of the scientific development of the PhD student and for the results of this work the contributions are sufficient.

4. Evaluation of the scientific results and the contributions of the dissertation.

The presented dissertation is the result of the overall interactive process of the author's work, training and research in the field of theory and practice of the use of SIM for the protection of national security. In developing his work, he has applied a scientific approach using modern methods and tools for analysis and evaluation of existing problems in this thematic area, skillfully combining a systematic approach, comparison, analysis and synthesis. The scientific methods were used correctly, which allowed the doctoral student to successfully carry out his research work and prove his main thesis.

The main scientific and scientific-applied contributions of the dissertation, which I accept as the author's work and which do not contradict the ones mentioned by him, are the following:

- The theory of the use of SIM for the protection of national security is enriched by summarizing national and international experience in this field, outlines trends in the development of views on their use in the future, proposed approaches to identify existing problems and outlined guidelines for their resolution;

- The essence and content of the Special Intelligence Means and the operative methods for their application for counteraction to crime and for protection of the national security, as well as their connection with the protection of the rights of the citizens are revealed;

- The paper proposes guidelines for changing views on the using of SIM, aimed at synchronizing special and criminal legislation, both to increase the effectiveness of the use of SIM to protect national security and to better protect the rights of citizens;

- On the basis of a grounded methodology and an original methodology for the study of the use of SIM in the modern security environment, a conceptual model of the use of SIM in the future is proposed, which can serve as a basis for developing options and practical measures to improve the activities of each stage of this process.

Overall, the dissertation contributes to the enrichment of existing knowledge in the field of national security protection and the use of SIM for this purpose. Knowing personally the PhD student and his work in the field of the researched topic, I dare to say that it is without a doubt his author's participation in the research and in obtaining the scientific and scientific-applied results from it.

5. Evaluation of dissertation and authorship publications.

The author has been submitted the publications required by law, and the issues addressed in them correspond to the topic of the dissertation. The four publications presented satisfy the requirements for relevance and publicity of the dissertation topic. The PhD student's publications (2 articles in the "Voenen jurnal" / Military Journal/ magazine and 2 articles in the „Obshestvo i pravo" / Society and Law/ magazine) are in the period of the doctoral student's training and show the author's aspiration to demonstrate the acquired new knowledge to the expert community. I am not aware of any citation or practical use of the results of the research and the PhD student's publications by other authors.

The works submitted for the competition show the personal creative activity of the PhD student. I have no data among the presented texts to be those that are fully or partially borrowed from publications of other authors, without reference or correct citation. I am not aware of any claims against the doctoral student by other authors for incorrect use of their scientific papers, as well as other signals of plagiarism on his part.

6. Literary awareness and competence of the PhD student

The analysis of the dissertation shows that the author has been studied modern concepts in the field of research, studied a number of documents and regulations and summarized the views of different countries on the need to rethink approaches to using SIM. In the preparation and development of his dissertation he indicated that he used 121 literary sources, of which 76 books and periodicals and 45 are online resources. The used literary sources are related to the field of the author's scientific research and are correctly used and applied to substantiate a number of his statements.

7. Evaluation of the Author's summary of the dissertation

The thesis abstract is developed according to the requirements and reflects adequately and quite comprehensively the results of the research. The review of the content of the dissertation is done correctly. The derived scientific results correctly reflect the contributions of the PhD student. I accept the abstract of the dissertation as objective.

8. Critical remarks

My overall impression of the dissertation is positive. However, I must note some weaknesses in the text, consideration of which would be useful in the author's future scientific work:

- When considering some issues, the author makes deviations that do not always directly concern the solution of the main scientific tasks of the research.

This is evident mainly when considering foreign security systems, which are generally correctly presented, but are not directly related to the research topic;

- When presenting the content of the dissertation in the abstract, the main points of the text of the paper are retold, while it is more appropriate to emphasize the results of the work;

- In the literature used, the author has not indicated the normative acts that he has used and which are relevant to the problem under study;

- Although rare, there are stylistic, technical and editorial inaccuracies and errors in the text.

However, these critical remarks and recommendations do not diminish the significance of the dissertation and the value of the results achieved by the research.

9. Personal impressions and other issues on which the reviewer considers that he should take a stand

My acquaintance with the author is related to his admission to doctoral studies and is based on our common interest in the researched issues. Since then, the PhD student has made an impression on a purposeful, intelligent and thorough person, striving for quality performance of his assigned tasks. Although he is connected with the use of SIM, his creative attitude to the current problems of national security protection and in particular to the research topic is commendable.

10. Conclusion

Based on the analysis of my dissertation submitted for review, I make the general conclusion that it represents a thorough and independent scientific study in the field of the use of SIM for the protection of national security, with scientific and applied results that can be defined as an original contribution to science. The dissertation demonstrates that the PhD student possesses in-depth theoretical knowledge in the field of national security protection and the capacity for independent research. In general, the work meets the requirements for its author to ob-

tain an educational and scientific degree "doctor".

11. Evaluation of the dissertation

My overall assessment of the dissertation is positive. This gives me grounds to propose to the members of the scientific jury to decide that the author Ognyan Stoichkov Yanakiev be to be awarded the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific field 9. "Security and Defense" in professional field 9.1. "National Security", scientific specialty "Organization and management outside the field of material production (Security and Defense Management)", code 05.12.02

12.05.2022 г.

REVIEWER

(Ass. Prof. Georgi Grigorov GOTSEV, PhD)